

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2-40 "

Preț de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
an 40 franci.Telefon pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 il.
Manuscripte nu să ina-
poiază.

✿ Iosif Sterca-Șuluțu.

1827, Sept. 10. — 1911 Martie 31.

Din pleiada de mari luminători pe cari ni i-au hărăzit vremile renașterii noastre naționale s'a stins azi și cel din urmă: Iosif Sterca-Șuluțu, președintele Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român, a încetat azi din viață la Sibiu, în etate de 84 de ani.

S'a încheiat o viață binecuvântată, bogată în pilde de iubire de neam, plină de momente înălțătoare și instructive, închinată întregă idealului nostru național și stăpânită neîncetat de razele acestui ideal, care sfințește de veacuri suferințele unui neam de eroi.

Nepătrunsă și tainică precede să ne supună senzația că s'a adâncit de acum în hăul trecutului și cea din urmă clipă a unei mari epoci din viața neamului nostru, epocă pe care vremea a demarcat-o lungind până la marginile extreme ale vieții omenestii viața unui distins reprezentant al ei. Căci viața lui Iosif Sterca-Șuluțu răsfrânge toate zbuciumările din timpul său și cetind paginile ei cetim din însăși istoria fazei noastre de renaștere națională. Faptele acestei vieți sânt trecute de mult în istorie și data stingerii ei cine știe dacă nu va coincide, în istoriografia vremilor viitoare, cu data epocii pe care — credem — o închide de-acum între marginile ei.

Iosif Sterca-Șuluțu a fost o personalitate răsărită mult de-asupra personalităților mijlocii, multilaterală, armonică și în toate privințele originală. Prin moartea lui neamul românesc pierde un spirit mare, entuziast și nobil, care ne-a dat o seamă de cele mai frumoase pilde de iubire de neam. Din rândurile noastre muncitoare dispare cu el un talent viguros, pronunțat și abil, care a îmbogățit viața, literatura și știința românească cu opere de-o netăgăduită și durabilă valoare. Din fruntea vieții noastre publice s'a stins cu el un caracter sobru, clar și hotărît, care a răspândit totdeauna o atmosferă de nobleță și distincțiune în jurul său.

Născut dintr'o nobilă familie românească, nepot al marelui mitropolit

Șuluțu și fiu al lui Ion Sterca-Șuluțu, temutul tribun și inventator al istoricelor tunuri de cireș, a avut parte de o educație în cel mai înflăcărat și genuin spirit național. De tânăr sufletul său s'a cutremurat de glasul acelui năpraznic vifor care a scuturat pe-atunci întreg Ardealul, a văzut goana vjelihoasă a eroilor lui lancu și s'a pătruns în adâncul ființei sale de marile aspirații ale neamului românesc. În casa tatălui său a văzut de multe ori fețele brăzdate de-o mare și sfântă pornire ale fruntașilor de pe acele vremuri, a făcut cunoștință cu mulți exilați din România și a înțeles rostul individualităților îndrumătoare în istorie. În aceiaș fragedă vârstă a avut apoi norocul să asiste la cele mai însemnate frământări ale unui neam străin, să facă cunoștință celor cari au stârnit aceste frământări și să vadă în faptele lor pilde de o măreție tot atât de ideală.

Plămădită în asemenea împrejurări personalitatea lui Iosif Sterca-Șuluțu nu putea să ni-se desfacă decât în culorile armonice, pe cari ne facem azi o dureroasă datorie să le relevăm. Din complexul acestor luminoase culori desprindem ca pe cele dominante iubirea de adevăr, care l-a făcut un neînpăcat apărător al drepturilor noastre și ura pentru orice manifestare a minciunii, ură care l-a silit să se arunce, de multeori cu o adevărată patimă, asupra detractorilor adevărului istoric din vremile revoluționare.

În calitate de înalt funcționar administrativ a purces numai după povăța dreptății, făcând celor mulți și inopțați în mizerii nenumărate înlesniri și apărându-i față cu toți asupritorii. Activitatea lui ca funcționar administrativ, vice-comite, deputat în dieta din Sibiu și consilier de tribunal a fost o înlanțuire de fapte frumoase, de pilde ale conștiințiosității, priceperii și acurateței celei mai impecabile. Ca membru al comitetului partidului nostru național, dacă n'a putut să ne lase amintirea unei activități deosebite, cauza trebuie s'o căutăm în starea de inerție provocată de tactica pasivității noastre politice. A scris în schimb numeroase

articole politice în gazetele noastre, contribuind la întărirea conștiinței naționale în masele poporului nostru.

Cel mai bogat capitol al vieții sale ni-l dă însă activitatea sa culturală și științifică. Așezămintele noastre culturale le-a văzut pe toate răsărind și crescând sub ochii săi și a fost unul din cele mai pronunțate spirite de jertfă, unul din sprijinatorii lor cei mai însuflețiți. A inițiat și organizat singur întinse acțiuni de ajutorare în favoarea Asociațiunii, a contribuit cum puținii alții la încurajarea tuturor mișcărilor noastre culturale și sociale și meritele sale sânt săpate azi în zidurile celor mai înfloritoare așezăminte culturale ce avem. Când, în 1904 recunoștința obștei l-a pus în fruntea Asociațiunii Iosif Sterca-Șuluțu a primit o răsplată binemeritată. Deși sosit la culmile cele mai anevoioase ale vieții omenestii, el a dat totuș și de atunci încoace frumoase dovezi de zel și conștiințiozitate.

Și, în sfârșit, dacă răsfoim cu acest dureros prilej și numeroasele opere științifice în cari și-a nemurit bogatele cunoștinți și experiențe, vom avea iluzia deplină a individualității sale. Iosif Sterca-Șuluțu a fost cel mai aprig, cel mai neîndurat și cel mai înflăcărat apărător al memoriei lui lancu. În polemicile sale acerbe a răsturnat toate acuzațiunile pătimase ale istoriografilor maghiari, restaurând în toată splendoarea ei acea imagine sublimă, care a fost Avram lancu. Ne-a îmbogățit literatura istorică cu cele mai prețioase pagini despre vremile dela 1848-9 și ne-a lăsat o seamă de alte scrieri valoroase, cari toate reoglinesc o mare putere de observație, o rafinată îndemânare în analizarea stărilor singuraticice, precum și o puternică intuiție a caracteristicelor generale a vremilor despre cari scrie. Nu vom aminti aici micile eclipse, inevitabile în opera fiecărui om.

Viața lui Iosif Sterca-Șuluțu aparține istoriei. În fața rămășițelor lui pământestii străjueste azi durerea unui neam întreg și noi, plini de-o adâncă evlavie urmărim în închipuirea noa-

stră zborul acelu luminos spirit care se înalță acum biruitor spre sferile de mister și armonie, unde sufletele celor drepti se odihnesc...

Date biografice. *)

Dl Iosif Sterca-Șuluțu de Cârpeniș e vâstarul unei ilustre familii din munții Apuseni, despre care G. Barițiu scrie: „Familia Sterca-Șuluțu de Cârpeniș și Aron de Bistra, e una din cele mai renumite și binecuvântate de Dumnezeu între două sute cincizeci de mii familii din Transilvania”. În trecutul acestei familii sânt inedite multe clipe de entuziasm înălțător și multe momente de mândrie națională a Românilor din Ardeal. Atunci când se va scrie istoria neamului românesc din Ungaria ea de sigur va figura pe cele mai frumoase pagini din trecutul nostru.

Dl Iosif Sterca-Șuluțu e fiul lui Ioan Sterca-Șuluțu (n. la a. 1796, † 1858), e nepot de frate al Mitropolitului Alexandru St. Șuluțu și stră-nepot al episcopului Petru Paul Aron de Bistra. Casa tatălui dsale, tribunul dela 48 și sprijinitorul operațiilor militare ale acelor vremuri crâncene, era cuibul planurilor mărețe izvodite de frunțașii neamului românesc din Ardeal și de refugiații politici din România. Tatăl, ca și fiul mai mare, Dionisie, (n. la 1825, † 1897), — care a organizat garda națională din Arad și Abrud-sat și care și-a lăsat toată averea, de 40 mii coroane, pentru scopuri naționale — au fost în totdeauna naționaliști convinși și însuflețiți, luând parte activă și intensivă la toate mișcările naționale și culturale românești din cursul veacului trecut.

Fiul al doilea, Iosif, s'a născut la 10 Septembrie 1827, în Câmpeni. Studiile și-le-a făcut în Cluj, Murăș-Oșorhei și în Budapesta. Dela 1849—61 a ocupat mai multe funcțiuni în administrație; la anul 1861 a fost ales vice-comite al comitatului Cetatea-de-Baltă; dela 1863—4 a fost deputat în dieta din Sibiu, iar dela 1869 a funcționat în calitate de consilier la tribunal, până la anul 1881, când, în urma atitudinii dsale neplăcute cercurilor oficiale l-a trecut la pensie.

Ca funcționar de stat superiorii săi maghiari și nemți, președinți de tribunal, comiți supremi, — contele Béldi Ferencz și Bethlen Farkas, apoi cancelarul curții imperiale con-

*) Din cartea „Informații literare și culturale” a dlui Octavian C. Tăslăuanu.

tele Francisc Haller, în decretul lor — publicate și în „Gazeta Transilvaniei” — au scos în relief caracterul, capacitatea, imparțialitatea cultura superioară și ambiția d-sale de a fi întotdeauna corect.

Cel ce vrea, însă, să cunoască sufletul curat și românesc a lui Șuluțu trebuie să citească scrierile d-sale.

„Scrierile mele, în formă de monografii, biografii, schițe istorice, au avut un singur scop: eternizarea și restabilirea adevărului asupra întâmplărilor, mai ales a faptelor săvârșite de poporul român și de conducătorul poporului, Avram Iancu. A întări pe Român în credință și pietate; a-i desvolta ambițiunea națională și mândria pentru tot ce-i strămoșesc; în fine a-i infiltra adevărată independență sufletească” — ne spune singur dl Șuluțu în memoriile dsale.

Aceste scrieri au mai ales valoarea unor prețioase izvoare pentru evenimentele de 1848. Ele aruncă o lumină și asupra personalității autorului. Ele ne spun că din fragedă tinerețe era un însuflețit adept al celor mai liberale și democratice principii. La 15 Martie 1848 îl vedem luând parte activă la mișcările frumoase ale tinerimii ungare din Pesta. La liberarea întemnițaților politici Tancsits și Murgu ia parte și d-sa, iar când Petőfi a declamat celebra poezie revoluționară „Talpra magyar” era în imediata lui apropiere. Intimitatea lui Șuluțu cu tinerii din Pesta ni-o dovedește și faptul, că matadorii revoluției l-au cercetat în luna Maiu 1848 la casa părintească în Abrud unde au stat opt zile. Atunci a condus el pe Vasvări la Iancu în Vidra, unde între acești doi a avut loc celebrul schimb de vorbe.

În „Memorii”, dl Șuluțu ne povestește luptele Românilor din Munții-Apuseni cu Hatvani și cu Kemény Farkas, apoi catastrofa Abrudului, restabilind adevărul istoric primit și de Unguri, cari și în cecece privește personalitatea lui Iancu, pe care nu-l mai numesc tăciunar, bandit și laș, ci finiar idealist, cum erau Petőfi și Vasvări ai lor.

În cecece privește valoarea „Memoriilor” dlui Șuluțu, credem de nimerit a reproduce cuvintele lui G. Barițiu.

„Domnul Șuluțu este unul din puținii scriitori originali și vom spune pentru ce. Dânsul este original, pentru că, înzestrat cu un spirit de observare din cele mai perspicace, dotat cu un tact fin și profund cunoscător al oamenilor și relațiilor sociale și politice din patria sa, cu o vastă experiență consumată, are în totdeauna curajul opiniei, al sentimentelor

și al convingerilor sale pentru a căror exprimare își alege și-și stau la dispoziție în totdeauna cele mai nimerite expresiuni.

Încă nimeni n'a fost în stare a răsfîrînge nici unul din prețioasele descoperiri și adevăruri istorice, pe cari distinsul autor ni le-a împărtășit în scrierile sale de până acum. Nu, pentru că cele ce ne spune domnul Șuluțu, în scrierile sale, e purul adevăr, nefalsificat, garantat prin documente autentice, prin puritatea sentimentelor și a caracterului său personal, pe care nimeni nu va cuteza să-l tragă nepe-depsit la îndoială.

Parti din „Memorii” (O femeie eroică) sânt reproduse și în cărțile didactice din România. Guvernul nostru a oprit această carte din motiv că atăță dușmănia dintre Români și Unguri.

Pe lângă „Memorii”, dl Șuluțu a scris în „Enciclopedia Română” peste 80 de articole, cele mai multe istorice, referitoare la evenimentele din 1848. Astfel amintim: monografia Abrudului, biografia lui Iancu, a prefectilor și tribunilor cari au luat parte la luptele din 1848, a lui Dragoș și Dobra etc., cari au importanța că sânt povestite de un martor ocular neexcepționabil. Vrednice de remarcat, tot din aceeaș publicațiune, sânt articolele „Iobagii” și „Valachii”.

Coloanele „Gazetei”, „Federațiunii”, „Observatorului” și ale „Transilvaniei” — în cari nime n'a scris mai mult afară de Barițiu — sânt pline de studii și articole, cari apără trecutul și drepturile noastre naționale.

Dl Șuluțu s'a ocupat, cu competență, și cu literatura vânătoarească, și a dovedit că țărâ-nul român, care în „Vadászlap” — aflătoare și pe masa M. S. Regelui — e batjocorit, scriindu-se afirmațiunea ridiculă că fuge ca un laș de urs, a fost din vechime superior ca vânător popoarelor conlocuitoare.

Dl Șuluțu s'a distins și ca polemist rezolut, care și-a apărât în totdeauna afirmațiunile cu mult rezonament și cu o puternică îndărătnicie. Amintim discuțiunile ce le-a purtat cu Ovári, Urmösy Lajos și cu renumitul general Klapka.

Meritele dlui Șuluțu ca Român în viața socială sunt tot așa de mari ca și cele pe terenul cultural. A luat parte la toate conferințele, congresele naționale, a fost membru în dieta din 1863/4, apoi în comitetul partidului național dela 1881—84. Ca funcționar de stat a avut să îndure mult dela superiorii săi, dar întotdeauna a știut jertfi, cu cinste, interesele personale celor de obște.

În „Gazeta Transilvaniei”, Nr. 177 din 1904, ne spune: „Eu din parte-mi mi-am făcut da-

FOITA ZIARULUI „TRIBUNA”

Afacerea-Iancu.

De Iosif Sterca Șuluțu.

Sibiu, în August 1895.

»Vremea vine, vremea trece
Iar Românul tot amar să 'nece?»

Patruzeci și șapte de ani trecură, de când poporul român, la provocarea marelui principe al Ardealului, a pus mâna pe arme, pentru apărarea tronului și a existenței sale, ca națiune; nimeni, dar absolut nimeni, n'a cutezat a zice până acum în formă oficială, că Iancu ar fi fost „Căpitan de bandiți”. Domnului ministru Perczel i-a fost rezervat acest rol, după conceptul tuturor bărbaților luminați, din lume, nu prea onorific.

Dacă scopul guvernului maghiar este, ca Români niciodată să nu se împace cu Maghiarii, atunci, dar numai atunci, afacerea cu Iancu e de minune potrivită. Cuțitul împlântat în memoria lui Iancu a intrat până la plăsele în sufletul neamului românesc.

Și cel mai optimist Român, care tot mai speră, că doară, doară se va afla o cale, o cărărușe chiar, pe care să ne întâlnim, a exclamat cu durere: „Omnia jam fient, fierique posse negabam!”

Durerea mea e, că Românii, înțeleg pe cei chemați, încă nu s'au pătruns de adevărul spuselor, marelui istoric Thiers: „Societățile

au vârsta lor, ca și indivizii, și fiecare vârstă își are ocupațiunile sale particulare. Totdeauna am considerat istoria ca ocupațiunea, ce convine, nu absolut, dar mai bine timpului nostru.” Literatura română, nici vorbă, a luat un frumos avânt; dar istoria contemporană? S'o mărturisim sincer, încă nici materialul nu-i adunat.

Istoria lui Barițiu este un bun material, dar fără rămasul dânsului literar, necomplet. Cel ce n'au trecut împreună prin epoca din anii patruzeci, până în zilele noastre, nu-l înțeleg, sânt prea multe lacune; e prea mare rezerva, lipsește la multe episoade comentariul; fericitul Barițiu a contat prea mult la inteligența cetitorului, ca cetitorul să facă studiu din scrierile sale, apoi să se lumineze. Ei! dar despre cetitor, iată ce zice Thiers: „Această ființă curioasă, care voește să știe tot, dar n'are răbdare să învețe tot. Să știu tot fără să-mi dau silință de vre-o atențiune. Iată lectorul, iată omul, iată-ne noi toți”.

Încă nici până în ziua de azi n'avem o adevărată icoană a faptelor și a oamenilor, cari au avut un rol în fruntea neamului românesc.

Mai mult, numele lui Iancu este o firmă, prin care se înțelege de regulă activitatea și aspirațiunile poporului român din a. 1848—9. A descris cineva viața acestui nobil și zelos fiu al poporului român? Există până în ziua de azi o complectă istorie a evenimentelor din acea epocă pururea memorabilă? Apoi a acelora, ce au urmat mai târziu?

Nu! pentru că nu poți face istoria indepen-

dentă, fără de a trage masca de pe fețele trădătorilor.

Iar ca să o poți face aceasta îți trebuiești bărbați, nu numai erudiți, competenți în materie, ci și independenți. La noi cam cu greu ai putea găsi întrunite toate aceste calități. Mare adevăr a pronunțat Alfred Dugue, când a zis: „Dificultățile, ce le întimpină cineva, când scrie istoria contemporană, nu consistă așa mult în a descoperi adevărul, cât în curajul de a-l spune”.

Ah! Când am avea și noi fundațiuni, asemenea celui făcute de Principesa Alina Stirbei, care în actul de donațiune a pronunțat următoarele cuvinte sublimite: „Am crezut, că e bine să dau acestei donațiuni o destinațiune mai ales istorică, fiindcă cunoașterea exactă, și amănunțată a istoriei naționale este fundamentul adevăratului patriotism, care pri-cipând binele și progresul săvârșit, relele și nevoile suferite, arată cetățeanului calea, ce trebuie să urmeze cu încredere și siguranță”. Atunci am putea avea și noi o adevărată icoană a faptelor și a oamenilor.

La noi, despre adevărați Români, credincioși fii ai poporului, s'a scris foarte puțin. S'a scris însă, și, pe semne, are încă să se mai scrie — până la o zi de rușine — despre șarlatani politici, cari au fost coadă la topor, prin care am fost striviți la pământ. Ei, dar aceștia sânt, vezi d-ta, nu-i glumă: „Idoli”.

Și bine ni-ar mai fi prins, dacă am fi avut o descriere, cât de cât, acum când în procesul pentru monumentul lui Iancu avem să dovedim, că națiunea, pardon, „Naționalitatea”

torința față de poporul român, din frageda mea tinerețe. Am făcut dreptate și am împiedecat de a i-se face nedreptate țăranului, în toate ocaziunile, timp de 30 ani, cât am stat în serviciul statului. Ce a câștigat țăranul, fostul iobag, și comunele iobăgești cu ocaziunea comasărilor, a segregărilor de păduri și pășuni; în procesele urbariale pentru moșile țărănești; pentru dreptul de a ținea târg (mărturie); pentru dreptul de crăsmărit etc. valoarea sute de mii de floreni. La înființarea Asociațiunii, când aceasta n'avea altă avere, afară de una mie floreni, dată de episcopul Șaguna, și două mii floreni, dați de mitropolitul Șuluțu, am pornit ca vice-comite pe sate, luând pe lângă mine pe protopopul gr.-or. Almășan și pe preotul gr.-cat. Tilea și am încheiat contracte cu comunele românești, prin ce s'a asigurat Asociațiunii o sumă de 5000 floreni.

Când sângerau vitejii Români la Pleva pentru neatârnamarea României, am pus la cale pe doamnele de român din Sibii: ca să întreprindă o colecție, la care am scris eu 100 fl. în bani, altă sumă în broșuri și două lazi de scamiță fină. Era p'aici să-mi pierd poziția. Pentru zidirea școlii civile de fete am dat 100 fl. Pentru zidirea unei aripi la gimnaziul din Blaj 100 fl. Pentru muzeul istoric-etnografic 100 fl. Și numai cu greu s'ar putea găsi o listă de dai Doamne pentru scopuri culturale și naționale, pe cari nu s'ar afla numele meu cu sume considerabile. Toate aceste le-am făcut în tăcere, fără nici un reclam, de care n'am trebuință, ci le-am făcut pentru că iubesc pe țăran cu toată puterea sufletului meu.

Viața dlui Șuluțu e împletită cu cele mai importante momente ale Asociațiunii. Pe lângă cele mai sus înșirate, la a. 1881, când guvernul a interzis Asociațiunii aranjarea unei expozițiuni, dsa împreună cu dl Partenie Cosma și dl Eugen Brote s'au constituit într'un comitet și cu multă osteneală și jertfă au reușit să-și realizeze planul: au aranjat expoziția care a stors pe acele vremuri admirația tuturor.

Când comitetul central al Asociațiunii a modificat statutele, d-sa a fost acela care a pretins ștergerea dreptului rezervat guvernului ungar de a aproba alegerea președintelui. Prin luptă energică a reușit să înlăture această tutelă danaică, împrejurare pe care astăzi dl Șuluțu o știe mai bine aprecia.

Tot d-sa a propus, în numărul festiv al revistei „Transilvania“, ca adunările generale să

îmbrățișeze tot teritoriul locuit de Români din Ungaria.

Când comitetul central a decis zidirea unei școli de fete, pe banii colectați pentru o academie română, dl Șuluțu a luptat din greu pentru reușita planului. Ca delegat permanent al comitetului central și astăzi se interesează de mersul acestei școli ca un bun părinte.

Orice idee nobilă s'a ivit, dl Șuluțu, care nu cunoaște invidia, „boala românească“, — cum o numise d-sa mai anii trecuți, — a sprijinit-o întotdeauna. Astfel a fost subvenționarea școlii de fete și înființarea mesei studenților din Sibii. D-sa a fost un urzitor al ideii de a se scrie „Enciclopedia Română“ și de a se clădi „Muzeul Național“, pentru care ostenește zi de zi îndemnând și controlând.

În 1902 a propus, în comitetul central, „Unificarea limbii literare și a ortografiei“. Idee care a fost mult discutată, dar a cărei realizare, durere, înaintea încet din cauze independente de voința celor cu bune intențiuni.

Aceste sânt mărturiile despre viața și activitatea noului președinte al Asociațiunii, adunate în grabă, dar îndestulătoare pentru a ne întări încrederea ce trebuie să o avem în persoana aceluia, dela care așteptăm o nouă și mai fericită zodie în viața „Asociațiunii“.

Vestea morții.

Azi după amiază la orele 3 redacția noastră a primit următoarea telegramă:

Sibiiu. Iosif Sterca-Șuluțu, președintele „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ a murit astăzi. Inmormântarea va avea loc Duminecă.

Biroul Asociațiunii.

Vestea a consternat adânc eercurile românești din Arad.

Impresia morții.

Sibiiu, 31 Martie (Dela corespondentul nostru). Deși moartea încărunțitului președinte n'a venit pe neașteptate, vestea morții lui a făcut cea mai adâncă impresie, nu numai în cercurile românești, ci și în cercurile străine.

Pe palatul Asociației s'a arborat steagul negru.

Inmormântarea va fi impozantă. Institutul „Albina“, al cărei președinte a fost decedatul, va fi reprezentată prin o delegație în trunțe cu directorul institutului dl Partenie Cosma.

Sosesc mereu telegrame de condolente din toate părțile unde a ajuns vestea morții. Intre cei dintâi cari au condoleat a fost vicepreședintele Asociației dl Andrei Bârseanu din Brașov.

Amănunte urmează.

Dl Mihu și banca „româno-maghiară“. Ocupându-ne în numărul nostru de azi cu zvonul adus în circulație de foile ungurești că la Oradea Mare s'ar plânui înființarea unei bănci româno-maghiare, la care își va da concursul și dl Mihu, — am desmințit partea relativă la dl Mihu, cunoscând caracterul integru al dsale.

Dl Mihu confirmă, printr'o telegramă, desmințirea noastră, rugându-ne să declarăm și în numele lui că stă departe de planurile acestei bănci, despre care n'a avut și nu are nici o cunoștință.

Consecvența unui fruntaș, ar putea fi titlul unui mic studiu de psihologie ce s'ar încheba cu mare ușurință asupra domnului Alexandru Voevod în legătură cu articolul cu care debutează în „Românul“. Dsa spune cu multă desinvoltură, că se simte „dispensat“ a sta de vorbă cu „Tribuna“ din pricina redactorilor ei, pe cari îi ia strașnic de sus. Nu ne-a durut tare această vorbă aruncată de-a călare, fiindcă grandoarea omenească dela o anuntă limită încolo nu trezește decât o iertătoare compătimire evanghelică. Dar răscolindu-ne amintirile din trecutului apropiat, a trebuit să zimbim în fața acestei atitudini de mândrie spaniolescă. Ne-am adus aminte de multele stăruinți des repetate ale neînființării noastre hidalgo pentru a câștiga pe seama răposatei „Lupte“ pe unul din acești redactori huliți. Cum le ați uitat dvoastră pe toate, respectate de Vaida!... Ați uitat și telegrame și scrisori pe urma cărora unul din acești trei baijocoriți a lucrat ani de zile la „organul partidului“, fiind onorat chiar de încrederea dvoastră. Atunci când mucea și vă aducea servicii publi-

ron:ână nu e un hort de bandiți. Ministrul așa ne-a numit; iar pe căpitanul nostru, pe lancu, l-a numit „Căpitan de bandiți“. Aud, că cei urmăriti vre-au să-i facă ministrului proces pentru vătămarea naționalității. Într'adevăr, ar fi un proces interesant.

Nu-i vorbă, avem să-i fim dlui ministru și mulțămitori; a trebuit să vină d-sa, să insulte pe lancu în mormânt, ca să învețe lumea că: cine a fost lancu? Fost-a el căpitan de bandiți?

Representantele celor acuzați în procese pentru colecte, Dr. Amos Frâncu, un tânăr avocat, pe cât de inteligent, pe atât de zelos, a făcut un recurs la ministru, un cap de operă.

S'a servit mai ales de dovezi maghiare, dar dovezi atât de eclatante, încât merită, ca să se facă cunoscute întregii lumi civilizate.

În limba maghiară se află o literatură întreagă despre lancu: a scris maiorul Csutak, baronul Kemény, Szilágy, Kóvári, Urmössy, Jancsó Benedek, acest din urmă a scris peste tot obiectiv.

La anul 1881 un trimis al ziarului „Pesti Napló“, în Abrud, a constatat în fața locului cele scrise de mine, care, ca martor ocular, îl luasem pe lancu în apărare în „Memoriile“ mele, în contra unor insulte nedemne.

Cred, că voi avea ocaziune, a vă împărtăși toate dovezile memorabilului recurs amintit. Acum de-ocamdată Vă trimit atestatul dat

de mine, ca martor clasic. Acesta, în traducere românească, urmează mai jos.

Atestat.

Subscrisul, după cea mai bună a mea cunoștință și conștiință adevăresc, că, în 10 Mai 1849, cu ocaziunea când cetatea Abrud a fost nimicită, Maghiarii, mai ales femei și copii, la casa părinților mei și la alți membri ai familiei noastre au căutat și aflat scut, în contra furiei poporului.

Părinții mei, eu și frații mei, între cele mai mari sfortări i-am dus pe acei refugiați nefericiți, împreună cu aceia, pe cari i-am întâlnit în drum, și i-am luat sub scutul nostru, în biserica gr.-cat., unde tatăl meu era prim-epitrop, precum se dovedesc toate aceste prin descrierea, ce se află în foiața ziarului „Pesti Napló“ din 31 Aug. 1881 Nr. 238, apoi prin atestatul (Promemoria) fostului jude din Abrudsat, George Borza de dato Abrud în 14 Februarie 1892.

În scurt timp a sosit și lancu, comandantele Românilor acolo, și a dispus, ca refugiaților să nu li-se întâmple nici un rău. Altcum nici altarul, nici casa lui Dumnezeu nu i-ar fi putut mântui de furia poporului.

Toate acestea le-am publicat eu în „Memoriile“ mele apărute în anul 1877, cu cea mai severă imparțialitate.

lancu mi-a fost conșcolar, iar tatăl meu superiorul aceluși ținut; am avut deci ocaziune destulă de a-l cunoaște și studia pe lancu; declar dar, cu toată hotărârea, că lancu, ca

un bărbat human, onest, cu inimă nobilă, cu caracter, s'a bucurat nu numai de simpatiile Românilor, dar și de ale Maghiarilor. Astfel s'a purtat lancu și în războiul de tristă aducere aminte din anul 1848/9,

În acest înțeles au scris despre lancu toți scriitorii maghiari, cari se stimează pe sine, cari nu pentru aceea scriu, ca stupida canalie să-i aplaudeze, ci pentru aceea, ca să transmită posterității un fidel tablou, din care atât amicii, cât și inimicii, să tragă învățământ.

În acest înțeles s'a pronunțat despre lancu fostul meu amic din tinerețe, renumitul Vasvári Pál, cu care împreună am petrecut în Budapesta memorabilele zile din luna lui Martie 1848.

Cercetându-mă pe mine în casa părinților mei în Abrud, în luna lui Iunie 1848, Vasvári Pál, Vidács János, Lisznyai Kálmán și Ilustritatea sa membrul casei magnaților, încă în viață, domnul Gajzágó Salamon (matadorii tinereții maghiare din acea epocă); apoi pe Vasvári, la dorința lui proprie, l'am condus la Vidra, la lancu.

Dialogul purtat de acești doi tineri distinși, se află reproduș în „Memoriul“ meu...

În luna lui Iunie 1849, Vasvári în fruntea legiunei maghiare numită „Bocskai csapat“, a întreprins o campanie în contra lui lancu, a căzut însă în munți (la Fântânele). Inelul aflat la el a fost dus mai târziu la lancu; despre acest inel am descoperit eu însu-mi, că acel inel cu inscripțiunea „15 Martie 1848“ este

cistice, era un om de valoare și astăzi e un individ pe care-l fulgerați cu oprobiul și disprețul dvoastră?... Dar unde sânt consecvența și echitatea, cari șed atât atât de bine oricărui fruntaș? Ne vorbiți de profesiunea dvoastră de medic. Să ne ferească Dumnezeu de curarisirea dvoastră. Ar fi vai de capul bieților pacienți, doar și cei mai modesti medici de plasă trebuie să aibă calități ca să-și poată servi clienții: intuiția realității și o bună memorie, cari Dv. vă lipsesc. De-aceia e prea firesc dacă ne dispensăm și noi de-a vă lua tocmai »tragic« articolul »autorizat«. La vedere și salutări lui Tisza!

»Agitator« achitat. Din Oradea-Mare ni-se telegrafiază: Impotriva dlui Dr. Aurel Lazar, avocat în Oradea-Mare, fost candidat național în cercul Tinței, procuratura a pornit proces de agitație pentru discursurile sale rostite în cursul companiei electorale, descoperind în două dintre discursuri agitație.

Azi a avut loc desbaterea procesului. Dl Lazar a fost achitat în amândouă cazurile. Apărător a fost dl Dr. Nicolae Zigre, avocat în Oradea-Mare.

Atât apărătorul cât și acuzatul au fost energici în cuvântările lor.

O nouă descoperire. În sfârșit s'a găsit omul deștept care a pus punctul pe i și-a descoperit în adevăr pe șeful »oculței« dela „Tribuna“. E domnul Alexandru Vaida autorul celebrei descoperiri. Acum Mangra și Ieszenszky a căzut în talon. Mă rog, indiviziiăștia n'au aface cu noi. Adevăratul șef este groful Tisza, care s'a pus în înțelegere cu Goga, cu Lupaș, cu Sextil Pușcariu, cu Agârbiceanu, cu Chendi, cu Ciura, cu Osvadă, cu Ghibu și cu întreaga ceată de trădători candidați de fișpani și solgăbirăi, cari scriu la „Tribuna“. Tisza le dă inspirația la tot ce scriu, Tisza își plătește și tot Tisza are de gând să le tipărească și cărțile. Dar au pățit-o mizerabilii, i-a prins cu ocaua mică invențiosul deputat de Arpaș. Sus surlele și chimvalele Români „autorizați“. Trăiască apărătorii neamului, jos trădătorii vânduși grofului dela Geszt!...

Codul penal militar și Croații. Conte Khuen-Héderváry a plecat astăzi la Viena, pentruca să pregătească terenul discuției reformelor militare, pe cari guvernul unguresc le condiționase de concesiile militare în ce privește limba codului penal al armatei.

Deși nouăle pretenții de concesiile ale patrioților șovini, au întimpinat cea mai încăpățânată opoziție la Viena, unde chiar unele partide amenințau cu obstrucția la caz că pretențiile ungurești vor fi realizate, guvernul actual trage încă nădejde că sub presiunea reformelor militare va stoarce totuș ceva cu care să astupe gura partidelor din opoziție.

Croații cer ca limba lor pentru armata din Croația să se valideze deasemenea pe teritoriul de dincolo de Drava, întocmai ca cea ungurească în Ungaria. În fața acestei întorsături se zice că contele Khuen ar fi gata să

inelul ce i-s'a dat lui Vasvári de cătră damele din Budapesta, ca semn, de stimă și suvenire. Prin urmare, că comandantele Maghiarilor a fost acel Vasvári, care a cercetat pe lancu.

La auzul acestora lancu exclamă: „Zece ani aș fi dat din viața mea, dacă mi-l'ar fi adus în viață înaintea mea; daună de el, ce tânăr excelent a fost.

Monumentul lui Vasvári, ridicat la locul catastrofei (unde el împreună cu armata sa a căzut) în mijlocul româniei, stă neatacat de nimeni; un singur român nu zice despre el, că el ar fi fost „Căpitan de bandiți“.

Hanc veniam damus, petimusque semper vecissim!

Sibi, în 30 Iulie 1895.

(L. S.).

abstee și dela pretenția ca proiectele de reformă să se depună în aceeaș vreme pe biroul ambelor camere, numai ca să nu-ș piardă terenul de sub picioare.

Situația în Croația. Ziarele coaliției sârbo-croate atacă pătimaș pe banul Tomasi și pe deputații Croați din Budapesta cari au primit de bani buni declarațiile atât de vagi ale ministrului președinte în chestia pragmaticeii căilor ferate. Deputatul Zbierovsky tot din motivul acesta a părăsit partidul guvernamental și într'o declarație ce publică spune că ieșirea aceasta a fost provocată de nemulțumirea cu ținuta delegaților croați în parlament și declarațiile ministrului Khuen, cari nu ofer nici o garanție pentru respectarea drepturilor Croaților, căci în cadrele legii pentru Croația nu poate fi limbă oficială decât exclusiv cea croată și nici de cum și cea ungurească.

Revizuirea constituției bosniace. Constituția Bosniei stabilește numărul deputaților conform proporției ce există între diferitele confesiuni. Numărotarea din 1895 a dat 33-18 procente mohamedani, 40-65 procente ortodocși și 21-90 procente catolici.

Numărotarea din anul trecut a dat o nouă înfățișare raportului dintre confesiuni, care arată o schimbare în defavorul Mohamedanilor. După datele statistice din 1910 Mohamedanii dau numai 31-61 procente, arătând spor ortodocșii și catolicii cei dintâi făcând 43-08 procente, cei din urmă 22-21 procente.

În urma schimbării proporției, ortodocșii și catolicii au pornit mișcare pentru schimbarea dispozițiilor din constituție, cari stabilesc raportul între deputați.

Priveliști interesante.

Ciudat lucru ni se pare. Sântem un popor tânăr și viguros, neîmbătrânit încă în moravuri sociale și nefalsificat de rafinamentele diverse ale civilizației moderne. Școala noastră politică de până acum a fost mai mult aceea a bunului simț și a sentimentului, o politică de completă sinceritate, fără multă diplomație și fără vre-o tendință de a ne da aere de grozăvie. Drepturile noastre fiind naturale și întemeiate pe constatarea simplă a faptului, că în aceeaș țară cetățenii trebuie să fie egali înaintea legilor, nimeni din trecut, nici un mare bărbat al neamului nostru, n'a avut nevoie să recurgă la artificialități, să schimbe fețe și colori de camleon și să se dedea la intrigi și la calomni, pentru a-și face datoria. Adevărurile asupra noțiunilor curente de naționalism și de corectitudine au fost bine fixate și n'au putut fi rău interpretate, căci interesele individuale nu luau niciodată locul celor generale.

Spre surprinderea noastră, evenimentele din urmă ne sânt mărturie, că starea aceasta de măsură și de judecată dreaptă s'a cam tulburat, fără să ne dăm seama bine pentru cari motive. În viața noastră publică ni se oferă, la fiecare pas, o priveliște interesantă, care ne dovedește că spiritul acesta de conducere s'a schimbat radical și că astăzi caracterul luptelor noastre se apropie, întru toate, de acela al popoarelor înaintate în

deprinderi rafinate. Ne-avem și noi veleități europene și fruntași, cari consideră situația și împrejurările numai din punctul de vedere al conflictelor universale. Ne-avem diplomați de după culise, a căror putere zace numai în șoapte tainice și în pretexte misterioase. Ne-avem un soi de aristocrație politică cu drept de infalibilitate, care se constituie dela sine în juriu atotputernic până și în controlul gândului. Iar în bazele de operație acum intriga nu mai este o armă necunoscută nici la noi și se aplică une-ori mai subțire, de altădată mai cu toporul, după cum sânt capabili agenții noștri în epoca asta de tranziție.

Nu știm dacă epoca aceasta, cu crize de moravuri și de caractere, va avea consecințe grave pentru chestiunea noastră, căci ciocnirile aceste pot avea și o bună parte, anume recunoașterea părților slabe și degenerate a păturei noastre conducătoare. În orice caz e bine să medităm puțin asupra unor epizoduri din cele mai interesante.

Iată începem cu întâmplarea cea mai proaspătă. Să fim mai concreți, pentruca astfel lucrurile se cuprind mai ușor. Am înțeles cuvântarea mai nouă a dlui Vaida.

Opinia noastră publică, după campania fără rezultat, la care se angajaseră atâtea elemente de toate categoriile în potruva organului nostru, se mai liniștise, în fața absurdităților și netemeinicieii acuzațiilor criminale. Scârbită de acest val-vârtej, întreținut de comitet sub pretextul fals al solidarității, mulțimea cetitorilor spera, că se va relua acum munca de întrecere din ambele părți, în numele aceloraș idei, dar cu tactică deosebită. Era acum un timp, când fiecare din noi trebuia să se lapede de slăbiciune, să-și înăbușească patimile individuale și să-și ia locul în câmpul cel larg, în lupta necesară. Dar iată, că tocmai dintr'o parte, care trebuia să fie mai cuminte, în numele comitetului și al conducerii oficiale, dl Vaida dă cu băta în baltă și ridică iarăș valurile noroioase.

Este sigur, că nu e întâia greșală politică a dlui Vaida. Fire impulsivă, cum este, noi i-am iertat de mult gafa cu poezia politică de tristă memorie, cu toate că o astfel de înțelegere a seriozității politice în altă țară și la alte popoare i-ar fi dat de mult un certificat de paupertate în materie de capacitate politică. Dar nu ne putem mira îndeajuns de acest nou bucluc, ce și l-a căutat singur, când, cu acelaș grad de tact și înțelepciune celebră, ne-a chemat pe noi în judecata opiniei ungurești, bănuindu-ne, că la spatele intransigenței noastre ar sta guvernul.

Între oameni conștienți cum s'ar putea numi oare această faptă? Are dl Vaida, sau orice alt adversar al nostru, însușire de bărbat vrednic de credință și merită el să stea în fruntea

noastră, când se dedă la denunțări atât de grave, cu toate că nu este în stare să pronunțe o singură dovadă și cu toate că o lume întreagă știe, că pe chestia împăcării și a operei lui Tisza nimeni n'a fost din presa noastră atât de fără rezervă ca „Tribuna”? Nu vi-se pare, dinpotrivă, o priveliște tristă să ne știm soarta neamului depusă în mâni așa de frivole, în oameni atât de necântăriți, cari în orgoliul lor ar da la cap, pe dreptul pe nedreptul, unor instituțiuni, de cari ei n'au putut să se înalte?

Mărturisim, că nu ne mândrim deloc cu sporirea acestor apariții.

*

Mai există o altă speță de fenomene de o rară fineță, cari ne fac să rămânem și mai încântați de progresele ce le realizăm pe tărîmul caracterelor și al subtilităților în procedările politice. În trebile noastre interne s'au furisat sisteme nouă de agitație ascunsă. Am observat-o de luni de zile cum operează, ca o Mafie. Numele înscenatorilor nu se ivesc, abia doar dl Goldiș de mai e surprins în flagrant delict de sfruntare a adevărului, când îl punem în tristă opoziție cu sine însuși și cu vremea, când în coloanele aceste combătea trufaș, alături de noi, pe „hoții de codru”. Nu cunoaștem însă pe acei pribegi obscuri, cari, colindând în dreapta și în stânga, pe-aici și prin orașele României, întrețin o agitație permanentă în toate cercurile împotriva „Tribunei”. Nu știm cine întreține serviciul scump și nesfârșit de pervers al telegramelor lungi și tendențioase, trimise când din Pesta, când din Arad, mistificând presa din România, aproape zi cu zi, asupra cinstitelor intențiuni ale „Tribunei.” Iar deasupra acestei ploii de nouă moravuri, cad telegrame de aderențe ale bieților Vienezi, așa de străini de vatra aceasta a patimilor...

Minunată școală politică, fac scumpii noștri fruntași! Minunate încercări de a reface situația și a ne câștiga încrederea zdruncinată! Progresele noastre cresc în mod uriaș, în raport cu forța morală și intelectuală, ce se manifestă în chipul arătat în rîndurile lor. Interesante priveliști; înadevăr! De unde le vor fi adoptat?

Carnetul unui privitor.

— The National Ramolity. —

Am tăcut și în fața articolelor iscăliți de redactorii „Tribunei”, articoli, cari pentru orice medic nepreocupat apărau manifeste simptome de ale boalei moral insanity, de care pățimesc autorii acelor articoli.

Al. Valda.

Să nu tăcem o doctore. Tăcerea
Ar fi în cazul asta criminală.
Să nu tăcem. Tu să diseci »Tribuna»,
Eu sfânta chestie națională.

Ce vezi în cele scrise de »Tribuna»?
Simptomul de moral insanity? —
Eu văd la pacientul meu simptomul
De The national ramolity!

Intregul neam se plânge de pungită
Și vântul suflă rece în șerpar,
Noi risipim parale cu »Românul»,
Plătind din gras pe ori și ce sfîrnar.

Se văd bărbați vînjoși, în toată firea
Plângându-se lui Pavel Ciucurel,
Că nu 'nțelege nația că dânsii
Au glasul dulce al lui Cucuzel.

Ba uneori, în marele sinedriu
Simptomul este foarte 'ngrijitor,
Căci se ridică alb și moale firul
De pufușor pe lungul botișor.

Vedem pe cărturari cum se îmbată
De proza seacă din poliiloghii.
Să am pardon, o doctore, dar asta
E The national ramolity.

Când vezi c'aprobă rimele lui Donna
Și frazele celebrului Zoilă,
Nu-i un simptom că nervii lor, sărmanii
I-a cam tocit a vremei groasă pilă?

Să nu tăcem, o doctore. Tăcerea
Ar fi în cazul asta criminală.
Tu cu scalpelul, eu cu ironia
Să vindecăm pe pacienți de boală!...
Rămurei.

Disolvarea Reichsratului austriac.

Monitorul oficial de azi — cum anunță o telegramă din Viena — publică un autograf împărațesc prin care parlamentul Austriei e dizolvat.

Deși disolvarea se știa că va urma în curând, ea nu a fost așteptată decât pe săptămâna viitoare și graba aceasta a surprins lumea politică. La început, guvernul plănuiise alegerile pentru toamnă și astfel disolvarea s'ar mai fi putut amâna. A intervenit însă guvernul unguresc cu cererea sa ca proiectele de legi despre reforma militară să se discute de parlamentele Austriei și Ungariei încă înainte de vacanțele de vară, — și guvernul austriac a cedat, hotărându-se să publice alegerile pentru începutul lunii Iunie. Astfel noul Reichsrath va putea vota reformele militare încă în luna Iulie.

Guvernul unguresc a cerut dela guvernul austriac ca proiectele despre reforma militară să se depună pe birourile Camerei ambelor țări în aceiași zi și aceasta explică graba cu care guvernul austriac a procedat la disolvarea Reichsratului.

Până în Iunie se vor putea face toate pregătirile pentru campania electorală și se vor putea aplană și unele mici neînțelegeri ce există încă între cele două guverne în ce privește codul penal militar.

E explicabilă și stăruința guvernului unguresc de-a aduce în discuție reformele militare înainte de vacanțe. Opoziția justhistă a proclamat *iunctim*-ul între aceste proiecte și votul universal și-a declarat că va porni o campanie parlamentară energică în interesul reformelor electorale.

Dacă reformele militare ar ajunge înaintea Camerei numai toamna, lupta parlamentară ar lua proporții mult mai extinse decât vor lua acum vara, când deputații opoziționiști — oricât

de mari „patrioți” ar fi — își dau seamă că fiecare zi de obstrucție e o zi răpită din vacanțele de vară.

Tactica guvernului unguresc se întemeiază pe psihologia deputaților unguri, cari sânt în stare să jertfească orice crezuri politice, când e vorba de comoditatea lor.

*

Trebuie să fixăm un moment foarte interesant. În același număr în care oficiosul austriac „Wiener Zeitung” publică autografal despre disolvare, în partea neoficială publică și un articol în care se vorbește despre antecedentele disolvării. Articolul acesta, fără îndoială inspirat din cercurile guvernului, face și câteva declarații politice de mare însemnătate pentru viitorul Austriei.

Articolul acesta spune că guvernul are convingerea că „în Reichsrathul austriac o majoritate se poate alcătui numai pe principiul nepreocupării naționale, care exclude orice unilateralitate”.

Uniunea slavă a încercat însă „să abată guvernul dela această obiectivitate severă și a trece punctul de gravitație a conducerii statului — pe terenul național”.

Declarațiile aceste — cari constituie un contrast atât de izbitor față de veșnicile declarații ale guvernelor ungurești despre „interesele mari ale națiunii” și „păstrarea neatinsă a caracterului național” — deschid o perspectivă nouă în evoluția politică a Austriei, fiind expresia adevărată a principiului despre egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor cari alcătuiesc un stat.

Disolvarea parlamentului.

Viena, 31 Martie. Ministrul președinte baronul Bienerth a primit eri dela cancelaria de cabinet încunoștințarea că Maj. Sa a aprobat disolvarea parlamentului solicitată de baronul Bienerth în audiența de Miercuri.

Baronul Bienerth a convocat numai decât consiliul de ministri, aducându-le la cunoștință hotărârea Maj. Sale.

„Wiener Zeitung”, Monitorul oficial al guvernului, publică în numărul său de azi dimineată autografal împărațesc despre disolvare. În autograf nu se face pomenire despre terminul alegerilor nouă.

Alegeri în Iunie.

Viena, 31 Martie. Guvernul austriac era hotărât să facă alegerile numai la toamnă, cedând dorinței partidelor cari îl sprijinesc. Guvernul ungar a intervenit însă pe lângă guvernul austriac ca alegerile să se facă mai de vreme, ca încă înainte de vacanțele parlamentare de vară să se poată lua în discuție reformele militare.

Ministrul-președinte baronul Bienerth a și anunțat delegației uniunii partidelor germane că alegerile vor avea loc la începutul lui Iunie. Noul parlament va fi astfel în stare să se întruniască la o sesiune scurtă încă în cursul lunii Iunie.

Alegerile, probabil, vor avea loc la 10 Iunie, iar noul parlament se va întruni la 18 Iunie.

Cauzele disolvării.

Viena, 31 Martie. „Wiener Zeitung” publică în numărul său de azi, în partea neoficială, un articol politic de mare importanță, în care se vorbește despre cauzele cari au îndemnat guvernul să dizolve parlamentul.

„Una dintre cele mai frumoase nădejdi cari se legaseră de noul parlament al votului universal — se zice între altele — a fost că

acest parlament, care își datorește existența unui mare compromis între deosebitele partide, aducându-și aminte de origina ei va lucra într'acolo ca divergențele naționale să se niveleze. Durere, această nădejde nu s'a realizat. Noul parlament, dintru'nceput, a fost paralizat prin neînțelegeri naționale.

Parlamentul a făcut tot ce i-a stat în putință ca să pună capăt obstrucției, iar guvernul a făcut tot ce i-a stat în putință, ca în cadrele competenței și convingerilor sale — să asaneze stările. Pornind din principiul că o administrație dreaptă și neatinasă de influențe străine e elementul dătător de viață a dezvoltării unui stat și că într'un stat poliglot și pe terenul politic trebuie încunjurată orice unilateralitate națională, — *s'a străduit să observe în toate direcțiile cea mai severă obiectivitate*. Dar o însemnată parte a reprezentanței noastre n'a admis acest principiu, în credința că va reuși să abată guvernul dela această obiectivitate severă și a trece punctul de gravitație a conducerii statului — pe terenul național.

Guvernul a profitat de toate mijloacele pentru a convinge grupările opoziționale despre dreptatea principiilor obiectivității. Inzădar. Aceste grupări au dat guvernului să înțeleagă că nu se pot alătura la acest sistem, ci cer o schimbare a sistemului. Guvernul n'a putut însă să primească această condiție. După părerea sa în Reichsrathul austriac o majoritate se poate alcătui numai pe principiul nepreocupării naționale, care exclude orice unilateralitate.

Articolul încheie apoi cu declarația că guvernul a fost nevoit să apeleze la alegători ca ei să-și spună cuvântul și-și exprime nădejdea că votul alegătorilor va da dreptate guvernului și celui cari îl sprijinesc.

Tisza în contra naționalităților.

— Ședința Camerei. —

În ședința de azi a Camerei, contele Tisza din nou a luat cuvântul pentru a face declarații în chestiunea naționalităților. Din fiecare cuvântare nouă, tot mai mult se învederează cea ce am spus noi de mult, anume că nobilul conte, în ciuda declarațiilor sale că nu vrea să ne maghiarizeze și vrea o pace sinceră cu noi, — tinde la desnaționalizarea noastră.

Dl Tisza cere dela poporul românesc să învețe și ungurește, căci »prin învățarea limbii ungurești nu-și pierde naționalitatea«. Bilingvismul e o utopie, cum de mult au constatat cei ce s'au ocupat serios cu această chestiune. Un popor nu poate să învețe a doua limbă decât în paguba limbii sale materne!

Contele Tisza a dat în discursul său de azi și o dovadă despre felul cum interpretează și va interpreta legea naționalităților. A spus anume că limba judecătorilor de tot felul e limba ungurească și legea dispune ca toate sentințele și hotărârile să se publice în limba ungurească. Cererea naționalităților de-a se publica sentințele și în limba naționalității lor e în contradicție cu legea!

Firește, a protestat și împotriva deputaților unguri cari îndrăznesc să critice administrația ungurească, fiindcă dau »arme în mâinile agitatorilor«.

Discursul întreg e o dovadă că »pacea« contelui Tisza e o pace mincinoasă. Tisza vrea ceace vreau toate guvernele ungurești: desnaționalizarea noastră. Iar noi am fost și vrem că rămânem Români.

Despre ședința am primit următorul raport telefonic:

Sășii patrioți.

În ședința de azi, Camera deputaților a intrat în discuția bugetului ministerului de interne. Cel dintâi orator care a luat cuvântul a fost deputatul Fiumei, Italianul Vio, care s'a apărât împotriva învinuirii că în Fiume s'ar face politică croată, cu tendințe antimaghiare.

Fostul secretar de stat Szterényi a luat apărarea funcționarilor administrativi, cari au o soartă mai tristă decât funcționarii de stat, din cauza că în administrație sânt o mulțime de funcționari fără plată. Nici un guvern n'a fost în stare să pună capăt acestor stări triste.

Contele Tisza: Se poate ușor. Toți trebuie măturați!

Szterényi: Il rog pe dl ministru-președinte să dea o deosebită atenție regulării salariilor funcționarilor administrativi și să sprijinească și comunele săsești. *Sășii sânt aderenți ai politicii naționale, fiindcă știu că numai așa pot să existe. Ei au o singură cerere: să li-se lase limba maternă.*

Primește bugetul.

Tisza contra noastră.

Contele Tisza se declară aderent și el al cererilor funcționarilor administrativi, apoi trece la discursurile deputaților populari Szmrecsányi și Rakovszky, cari atribui nemulțumirea naționalităților în rîndul întâi administrației rele.

»Nu pot să consimt întru toate cu cele ce au spus dnii deputați populari, deși admit că slujbașii au datoria de-a ușura soarta poporului. Prin atacarea funcționarilor administrativi, compromitem însă instituțiunea asta și facem de rîs Ungaria. În acelaș timp, însă, dăm arme grave în mâinile agitatorilor naționaliști, cari se folosesc de ele împotriva noastră.

Dl Rakovszky a amintit că într'o comună primarul e și birtaș, dar fără să spună vreun nume. Cazul acesta e numai un caz izolat (sgomoț, contestări), care nu-i permis să-l generalizăm!

Dl Szmrecsányi a afirmat că nu respectăm legea naționalităților, când sentințele judecătorești nu le publicăm și în limba maternă a celor interesați. Nu e adevărat. Legea spune că limba oficioasă a judecătorilor e limba ungurească. Noi trebuie să stăruim ca naționalitățile să învețe și ungurește, căci învățând ungurește nu-și pierd naționalitatea! Asta nu înseamnă maghiarizare volnică! Intelectualii unguri pot să învețe și ei limba naționalităților, fără a primejdui interesele unghurimii.

Domnii deputați populari au făcut un rău serviciu când, luând apărarea naționalităților, au atacat administrația«.

Primește bugetul.

Ședința se ridică la orele 2 și jumătate. Discuția se va continua în ședința de mâine.

Scrisori din București.

Aglația »Tinerimei Artistice«. — Dela Universitatea populară. — Un roman interesant.

București, 30 Martie.

Expoziția organizată la Roma cu ocazia jubileului de 50 de ani dela unirea Italiei, a dat prilej unei vii discuții în presa românească. Dupăcum se știe, multă vreme guvernul român n'a luat o decizie definitivă în ce privește participarea României în mod oficial la acea expoziție. Ba se afirma chiar că România nu va expune nimica.

Societatea pictorilor și sculptorilor români, »Tinerimea artistică« a cărei presidentă de onoare este A. S. Principesa Maria, a luat însă hotărîrea de a participa ea la expoziția dela Roma, expunând cele mai de valoare pânze ale pictorilor români vechi și moderni. »Tinerimea artistică« s'a adresat în acest senz comisariatului general al expoziției, care i-a și pus la dispoziție un salon pentru operele de pictură și sculptură, ce avea să le expună. Odată asigurată de concursul binevoitor al comisariatului general, »Tinerimea artistică« făcea pregătirile necesare, spre a se prezenta cât mai bine, alături de alte neamuri cu un trecut cultural mai vechi decât al nostru.

În timpul acesta s'a adus însă hotărîrea ca statul român să participe în mod oficial la expoziție. Salonul destinat tinerimei artistice a fost cedat atunci statului, care, firește nu expune numai opere de sculptură și pictură, ci și alte produse ale spiritului românesc, ca țesături, broderii, cusături naționale și alte lucruri de artă națională sau de interes general etnografic. »Tinerimea artistică« nu se mai poate astfel prezenta independentă la expoziție și nu mai poate expune ce vrea ea, ne mai dispunând singură de salonul ce i-se oferise înainte de anunțarea participării oficiale a statului.

De aici a pornit o neînțelegere destul de serioasă între »Tinerimea Artistică« și guvernul, care nu expune numai opere de artă. Artiștii pretind că salonul este al lor și pot să expună numai ceace vor ei. Adevărul este că au ce expune, întru-cât pictori ca Strâmbulescu, Verona, Luchian, Vermont și alții pot rivaliza cu orice pictor mare din străinătate. Nemuțumirile artiștilor acum, când nu mai pot să se manifesteze așa cum ar fi vrut ei, sânt mari. Ei cer să li-se dea salonul. Guvernul la rîndul lui nu poate, căci — motivul invocat este iarăș destul de serios — statul are și alte interese, pe cari trebuie să le servească. Pentru aranjarea unui pavilion mai mare, în care să i-se dea »tinerimei« un salon separat, nu mai este timp. Astfel s'a dat naștere unei vehemente discuții în jurul întrebării: Cine are dreptul asupra salonului? După cât se pare însă »Tinerimea artistică« va trebui să renunțe la gândul de a expune sub firma ei proprie.

Cursurile Universității populare deschise în sala liceului Lazăr din Capitală sânt frecventate de lume tot mai multă. Profesorii sânt recrutați din specialiștii cei mai de seamă din toate ramurile. Aseară au vorbit domnii Grigorovitz, Adamescu și Sergiu Cujbă, Un numeros public din toate clasele sociale a asistat la expunerile interesante ale celor trei conferențieri. Astăzi, printre alți oratori vedem anunțându-se și un fiu al poporului ales, dl Lupu Dichter. Ce rost o fi având acest conferențiar, care va preda publicului auditor principii de drept, nu putem vedea. Sânt destui profesori români, cari, mai ales în ce privește dreptul, au cel puțin tot atâta pregătire ca și dl Lupu Dichter, cari au tot atâta bunăvoință pentru educarea maselor mari ale poporului.

Cam cum va preda acest domn noțiunile de drept, ne putem închipui, având în vedere felul cum s'a manifestat până acuma în publicitate. Nu demult dl Lupu Dichter a publicat o broșură, în care discuta eventualitatea unei modificări a constituției țării, spre a se da drepturi în bloc ovreilor. Concluziile, la cari juristul evreu ajunge în această broșură sânt — amuzante. După el, România

Dentist in Cluj.

NAGY JENŐ

» specialist pentru dinți artificiali fără pod în »
CLUJ-KOLOZSVAR.
 (La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)
 Pune dinți și cu plățire în rate pe lângă garanță de 10 ani.

Dentist in Cluj.

nici nu are o constituție. Așa numita constituție — cu nenorocitul articol 7 — nu are nici o valoare legală. Trebuie să se convoace poporul, ca să dea țării constituția pe care n'o are acum.

Acest domn vine acum — așa de curând — să țină cursuri de popularizare a dreptului. O anumită categorie a locuitorilor capitalei se va grăbi să-l asculte și să-l aplaude, probându-i vederile umoristice. O întrebare: Era nevoie de Lupu Dichter la cursurile universității populare? Avem prea puțină încredere în noi, când și aici trebuie să vedem înbulzindu-se ovreiu, care știe să se facă indispensabil, când nu-l prinzi de veste din vreme.

Ce frumoase sânt acuma zilele la Constanța! Cerul e senin, marea liniștită și albatra ca și cerul de de-asupra ei, oglindește în sine-i toată lumina soarelui de primăvară. Lumina multă vine să viziteze acest colț de rai. Vin mulți buni și răi.

Între alți oaspeți, Constanța a fost cercetată zilele acestea de pereche amoroasă din Eger, Varga János și Szelever Anna, a căror petrecere în frumoasa localitate de pe malul Pontului Euxiu a fost așa de scurtă. Cei doi călători, după ce au comis în orașul lor o serie de escrocherii, au trecut granița și au venit pe malul Mării Negre să se bucure în tihnă de rodul muncii lor.

Autoritățile ungare, mirosind însă că eroii acestui interesant roman s'ar fi refugiat aici, au avizat autoritățile române, cerînd căutarea și estradarea lor. Poliția de siguranță generală i-a prins îndată, aducându-i la București, unde actualmente li-se fac obișnuitele acte de estradare.

Astfel a fost întrerupt firul frumosului roman, pe care călătorii cu musca pe căciulă l-au început la Eger, l-au continuat la Constanța și-l plîng la — Văcărești.

Corespondent.

Inițialul congres al raselor.

Între 26 și 29 Iulie a. c. va avea loc în sala Universității din Londra unul din cele mai de seamă congrese ale epocii. Lista persoanelor cari i-au făgăduit sprijinul moral e din cele mai remarcabile.

Printre partizanii congresului, aparținând la cincizeci de țări diferite, se găsesc 25 președinți de parlamente, majoritatea membrilor Curții Arbitrale din Haga, 12 guvernatori și opt primii miniștri englezi, peste 40 de episcopi anglicani, peste 130 profesori de drept internațional, cei mai de seamă antropologi și sociologi, directorii și majoritatea consiliului Uniunii interparlamentare, și o mulțime de alte personaje distinse.

Printre autorii de memorii, figurează peste 20 de reprezentanți emeriti, aparținând diferitelor civilizațiuni, iar memoriile cu privire la popoarele orientale vor fi toate prezentate de persoanele de distincție aparținând raselor respective.

Obiectul congresului va fi de a discuta, la lumina științei și a cunoștințelor moderne, relațiunile generale între popoarele apusene și cele răsăritene, în vederea încurajării unei bune înțelegeri între ele, un simțământ prietenesc de conlucrare.

Chestiunile politice actuale vor fi subordonate acestei vederi mai largi în ferma convingere că odată respectul reciproc asigurat, greutățile de orice natură vor fi privite într'un spirit de bună voință reciprocă și vor fi deslegate cu ușurință.

Originea congresului se explică foarte ușor. Schimbul de bunuri materiale și morale între diferitele rase ale omenirii, a luat așa proporții, în anii din urmă, că vechea atitudine de neîncredere, cari ținea popoarele îndepărtate unele de altele, a făcut azi loc unei dorinți obștești, de mai apropiată cunoaștere.

Din această situație a născut ideea congresului, în care reprezentanții diferitelor rase se vor putea întâlni personal, și să favorizeze,

printr'o prietenească discuție, cauza încrederii și a respectului reciproc între Occident și Răsărit, între rasa albă și rasele de zise de culoare.

Prin urmare congresul nu va reprezenta adunarea diferitelor rase, cari vor discuta chestiunile locale. Nu se vor discuta de asemenea chestiunile pur europene; nici, firește, atitudinea Europei față de Statele-Unite sau față de celelalte republici americane, reprezentând rase de origine europeană.

Ba ceva mai mult, deși cu totul simpatice față de ori ce măsură destinată a întări și favoriza bunele relațiuni între popoare, congresul nu va fi influențat și nu e părtaș cu nici un partid politic și nu e agajat în nici un proiect de reformă anume statornic.

Autorii de memorii vor avea toată latitudinea de a-și exprima ori ce păreri politice, fără însă a fi nedrepti cu vre-un partid din țara lor, iar în ce privește chestiunile de actualitate, ei nu vor avea dreptul să le atingă decât în trecut.

De altfel congresul nu va fi numai pur științific, adică nu se vor prezenta numai faptele, fără a le judeca. El nu va fi de altă parte un simplu congres al păcii, adică nu va visa în chip special desființarea războiului.

În cele din urmă, trebuie să ne fixăm punctul că congresul urmărește scopul de a crea relațiuni mai salutare între apus și răsărit, — de aceea toate amărăciunile între partide, popoare, și guverne vor trebui să fie gonite fără a fi excluse însă elogiile ca și criticele raționale. Cu problema astfel simplificată și cu un număr limitat de memorii scrise de autorități recunoscute, cari vor limpezi scopul congresului, e de sperat că discuțiile ce vor urma la Londra vor contribui în chip material de a încuraja sentimente mai prietenești și o conlucrare sinceră între popoarele răsăritene și cele apusene.

Congresul va avea opt ședințe de câte o jumătate de zi fiecare; iar programul fixat este următorul:

I. Considerațiuni generale. — Semnificarea noțiunilor rasă și națiune.

II. Condițiunile generale ale progresului.

III. Contactul pacific între diferitele civilizațiuni.

IV. Problemele speciale de economie politică între rase.

V și VI. Conștiința modernă cu privire la chestia raselor.

VII și VIII. Propuneri pozitive pentru încurajarea prieteniei între rase.

Odată cu congresul și alături de el se va organiza o expoziție de cărți, documente, portrete, cranii, diagrame, etc. Această secțiune va fi pusă sub direcția profesorului Alfred C. Haddon, „Ordinea“.

Din străinătate.

Germania împotriva desarmării. În timp ce Statele-Unite cearcă să câștige pe lângă Anglia și pe Japonia și Franța pentru tribunalele de arbitraj, cari ar fi treapta intermediară spre desarmare, Germania se declară prin vorbirea cancelarului său imperial Bethman-Hollweg împotriva desarmării, și astfel chiar și împotriva tribunalelor de arbitraj, pe cari cu toate aceste le recunoaște în principiu, detregându-le însă ori-ce urmări reale.

Vorbirea dela 30 Martie a cancelarului pare a fi un răspuns dat ministrului de externe englez, care s'a declarat aderent al principiilor pentru pacea mondială, care necesitează în primul rând limitarea înarmării.

Înaintându-se mai multe moțiuni pentru adăruirea Germaniei la tribunalele de arbitraj, cancelarul a rostit vorbirea menționată, care a produs mare senzație în toate cercurile politice, comentându-se în fel și chipuri.

În ce privește desarmarea — a zis Bethman-Hollweg — nu s'a înaintat până acum nici un proiect amănunțit, în baza căruia s'ar putea începe tratative serioase. Cauzele războiului zac în contrastele de simțiri ale diferitelor popoare, cari variază la diferite grade în urma

agitației făcută pentru escitarea lor. Aici are un rol însemnat și presa, care vânează de regulă după senzații contribuind atât de mult la diferențierea popoarelor și a aspirațiilor lor.

Germania nu caută războiul. Martor este timpul de 40 de ani în care și-a arătat cu toate ocaziile simțemintele pentru pace. Cu ideea desarmării trebuie găsită clasificarea statelor în ordinea puterii ce o reprezintă. Și aici se lovește ori și cine de mari greutăți. Și chiar de sar impune apoi ca statul să-și mărginească puterea armată la un număr oarecare, este exclusă ținerea acestui ordin, căci pe lângă armata permisă s'ar mai ținea și un mare număr de soldați, dupăcum s'a văzut și în timpul războaielor germane cu Napoleon, care limitase numărul armatei noastre la 45.000 de oameni. Și cu toate acestea iubirea de țară și neam câți soldați n'a mai înregimentat pe lângă armată? Cine poate oare controla ținerea poruncilor, a dispozițiilor date de tribunalul de arbitraj? În cazul acesta al dezarmării s'ar naște veșnicul spionaj, pentru controlarea ordinilor în diferite state. Nu se poate duce la îndeplinire principiul dezarmării, până când oamenii sânt oameni și statele state.

În ce privește tribunalele de arbitraj, guvernul german se declară în mod principiar pentru înființarea lor. Dar nu se poate pretinde dela popoare jertfirea ultimei rațiuni. Poporul care nu poate produce mijloacele necesare existenței lui va trebui să piară. Germania este nevoită să privească lucrurile mai real, căci numai așa își poate menține existența.

Turburările în Albania. Poporul de munte, mândru, sălbatic dar curat în sentimente, care nu voește să cunoscă legi și ordinațiuni, cari l'ar împiedeca în mișcare, poporul albanez azi aprinde, pustiește și omoară pe reprezentanții puterii turcești. Ascuns în munți duce încă viața patriarhală, departe de tot ce se numește cultură, în tovărășia credincioasă a puștii, pe care n'o părăsește nici când. Și toată mișcarea de prezent din Albania nu este altceva decât lupta culturii împotriva întunecului. Regimul tinerilor turci a voit să introducă unele reforme și în ținuturile locuite de Albanezi, cari ar asigura și întări guvernarea turcească. Și dupăcum nici Abdul Hamid n'a putut să încetățenească viața de stat în Albania, tot astfel și guvernul tinerilor Turci a trebuit să dea fiasco în ce privește încercarea de a introduce instituții în țara deplinei libertăți, bătuită acum de atâtea cele răsăritite. Abdul Hamid înființase niște cantoane militare pentru menținerea ordinii, dar ostașii trimiși cădeau jertfă nemulțămirii poporului.

Albanezii luptă pentru libertate!

Știrile mai nouă relatează despre dese ciocniri între trupe și răsculați. În apropierea Tuzi-ului, trupele au trebuit să se retragă lăsând pe câmpul de luptă cam la două sute de morți între cari patru ofițeri. Toate cantoanele militare sunt distruse de Albanezi, a căror cete se ridică cam la 10,000 de oameni.

Scene agitate în camera sârbească. Ședința dela 30 Martie a Saborului sârbesc a fost din cale afară agitată. Discuția a decurs în jurul moțiunii deputatului Ribarac care a cerut punerea sub acuză a fostului ministru de interne Petrovici, acuzat cu omorîrea fraților Novacovici, ambi ofițeri, făptuită la ordinea ministrului.

În potrivă moțiunii a vorbit ministrul de finanțe, care a spus că guvernul nu este aplicat să ridice acuză, rezervând dreptul acesta însă Camerei.

Asupra moțiunii s'a votat numai după redeschiderea ședinței, când a apărut și acuzatul, care a ținut o vorbire mai lungă de apărare.

Majoritatea a votat pe lângă propunerea ministrului de finanțe.

INFORMAȚII.

ARAD, 31 Martie n. 1911.

— **Oaspeți români în Abbazia.** Ni-se scrie: În Abbazia, unde acum este o vreme admirabilă, se află mai mulți români. E aici, familia Dr. Ciordaș din Beiuș, Dr. Cioloca și tata d-sale, și eri a sosit dl Dr. Teodor Mihali, președintele clubului deputaților cu doamna.

Dl cu doamna a făcut o vizită comersantului român din Fiume F. A. Degan.

— **Statariu între Români.** Din Cluj i-se scrie „Drapelului” o corespondență mai lungă în care se descriu stările triste din acele părți. Intre altele se scrie:

„Mănăstirul a fost mai înainte vreme un sat în apropierea Clujului, azi stăpânirea, în zelul ei de a maghiariza, l'a încorporat la oraș. Efectul maghiarizării nu se prea vede, căci dacă partea cea mai mare din meseriașii români din Cluj s'au maghiarizat, ori e pe cale de a se maghiariza, Români din Mănăstir, putem zice, au o ură față de stăpânire și conflictele sunt foarte dese, ba și vărsări de sânge se întâmplă. Mi-a povestit un biet țaran cât li-e de greu viața și cum stăpânirea îi pedepsește de-i arde, dacă se întâmplă de ajung cu vitele pe domeniul statului.

Civilizația patriotică i-a binecuvântat pe acești noi cetățeni ai orașului liber regesc cu o fabrică de bere și cu nici mai mult, nici mai puțin de 24 de crâșme. E ușor de înțeles, că ce efect binefăcător pot avea acestea asupra lor. Chestia a ajuns și în adunarea orașului. Unii dintre consilieri au aflat cu cale să se proclame statariu și să se trimită 60 de jandarmi acolo. Căpitanul orașului a zis, că încă nu e lipsă, căci spiritele s'au mai potolit. Păr. Cornel Pop a protestat contra maghiarizării de nume românești și a cerut ca crâșmele să rămână închise de Sâmbătă seara până Luni dimineața. Cum însă jidovimea aici e atotputernică, mă tem că această frumoasă propunere va rămânea baltă”.

— **«Primejdia valahă.»** De data aceasta strigătul de alarmă nu vine din partea Ungurilor, ci din partea confracțiilor Sași din Ardeal.

În Cincul-mare (com. Târnavei-mari) s'a ivit primejdia nouă. „*Siebenbürgisch-D. Tageblatt*” primește anume știrea că Valahii se sporesc și în comuna Cincul-mare, în urma nepăsării Sașilor. Locuitorii sași din Cincul mare nu țin la pământul strămoșesc. Ei doresc să ajungă numai capitaliști și fericirea lor e să aibă câteva sute de coroane la bancă. Pământul însă îl înstrăinează.

Dela anul nou încoace s'au pierdut trei moșii săsești. Una a trecut în mâini românești, iar materialul altor două clădiri a fost cumpărat de Români.

Iată primejdia valahă! Români își răscumpără pământul care a fost odinioară al lor, până a nu veni în țară strămoșii actualilor noștri vecini.

Români țin la pământul Ardealului fiindcă e pământ străbun...

— **Incendiu uriaș în New-York.** O telegramă din New-York anunță că un incendiu izbucnit eri dimineață, a distrus în parte Capitaliul din Albany.

Intreaga aripă de Vest a monumentalului edificiu a fost prefăcută în cenușă.

Au căzut pradă flăcărilor mobile prețioase și cea mai mare parte a celor 400.000 volume ale bibliotecii.

Acoperișul prăbușindu-se, 15 pompieri au fost grav răniți.

Pagubele sânt de peste 50 milioane franci. Cauza incendiului e un scurt circuit al instalației de lumină electrică.

— **Societatea academică «Junimea»,** din Cernăuți ținând la 11 Martie a. c. o ședință plenară ordinară și preurmând-o în 15 l. c. Vă anunță, că și-a completat comitetul în următorul mod:

1. Președinte: Iancu Ursuleac, cand. jur.; — 2. Vicepreședinte: Alecu Isăceanu, stud. teol.; — 3. Secretar I: I. E. Torouțiu, stud. în litere; — 4. Secretar II: Andrei Buzdug, stud. teol.; — 5. Casier: George Gallin, stud. jur.; — 6. Controlor: I. Popescu, stud. jur.; — 7. Bibliotecar: Iustin Breabăn, stud. jur.; — 8. Econom: M. Janovici, stud. în litere; — 9 și 10. Membri fără funcție: G. Enescu, stud. teol., E. Mihalescu, cand. jur.

— **Necrolog.** Eri a murit în Timișoara. George Berariu, președinte onorar al sedrii orfanale de acolo în vârstă de 72 ani. Berariu, a fost unul dintre puținii români, care mai sunt azi în administrație, niște biete rămășițe rămase din era absolutismului încă. Spre cinstea lui fie zis, și-a împlinit slujba grea și plină de primejdii pentru el ca român, fără a aduce vre-o jignire datoriiilor către neamul său. Asta la împedecat, cei drept să urce scara ierarhică, până acolo unde îl predestina talentul și puterea sa de muncă, dar i-a asigurat în schimb ceva mai de preț: cinstea numelui său. Berariu nu s'a făcut Berár, educația națională primită dela dascălii de pe vremuri, ai Seminarului din Arad, l-a ferit toată viața de mari greșeli și erizii naționale. Un cuvânt care-l face vrednic să-i pomenim numele cu cinste acum când se duce, lăsând în urmă un fiu avocat, și o fiică soția unui doctor român, mamă a unor vlăstare cari, cresc în percepțele legii noastre românești. Fie-i țărina ușoară!

— **Moștenitorul Germaniei la Viena.** Reîntorcându-se din călătoria făcută în Indii și în Ehipet moștenitorul german și soția sa vor sosi în nouă Aprilie la Viena. Auguștii oaspeți vor fi așteptați la gară de M. Sa împăratul, de archiduci, archiducesa Maria Qununziata și alte somități. Seara la Hofburg va avea loc un dineu și pe urmă o soarea iar ziua următoare moștenitorul va oferi un dejun. După prânsul de gală ce se va da în 10 Aprilie la Schönbrunn, oaspeții încă în aceeași seară își vor continua drumul spre Berlin.

— **Dragoste cu sila.** Am tot auzit că „dragoste cu sila nu se poate”, dar iubiiții noștri compatrioțicere cu orice preț să ne dovedescă că ei sânt în stare să facă și lucruri imposibile, răsturnând acest adevăr. Faptul s'a întâmplat în modul următor: Consiliul comunal al Londrei va vizita primăvara aceasta capitala Austriei și pentru a face pregătirile excursiei s'a instituit o comisiune. Până acum s'au anunțat o sută douăzeci de participanți. Primarul Budapestei prinzând de veste, hop și el, le-a adresat invitarea, că venind până la Viena să dea o repezeală și până la Budapesta, ca să se convingă despre adevărata fericire din Ungaria, nu așa cum o trimbiță agitatorii în fața străinătății. Firește, escursionistii cuvincioși nu vor putea refuza invitația; de altcum vorba ceea: „nu-i prost cine mănca șapte pite...”

— **În lumea nouă.** Acum vr'o patru ani ziarele străine scriau cu mult interes despre vătaful moșiei fostului ministru Iekelfa'ussy, pe care acesta îl arestase după ce ieșise din slujbă, sub cuvânt că a plecat înainte de a fi predat moșia. Contra lui nu s'a putut dovedi nimic și bietul om stigmatizat, ca să-și ascundă rușinea a plecat în America. De-atunci n'a mai auzit nimeni de el până zilele trecute când a făcut scrisoare către tatăl său, un om bătrân din Ciaba. În scrisoarea „aceasta zice: »...sunt patru ani de când nu v'am mai scris pe unde mă poartă nenorocul. După multe năcazuri am venit să-mi cerc norocul în America. Dintru început m'am statornicit în orașul Peterson, unde lucrăm într'o mină. Aci m'am cunoscut cu proprietarul Iohn Lubah care m'a

luat cu el în Ohio și mi-a încredințat conducerea moșiei sale de-aici. A dat Dumnezeu de au adus câmpurile roadă bogată și așa m'am ales și eu cu un câștig frumos, iar acum am vr'o douăzeci mii de dolari puși de o parte. Cu banii ăștia și cu ajutorul stăpânului mi-am pus de gând să mi cumpăr și cu o sfoară de pământ și să mă aștern pe lucru. Când vă voi mai scrie vă trimit și ceva parale. Vă îmbrățișez pe toți cu multă dragoste.

Se vede că în lumea nouă bietul om și a putut găsi mai ușor rostul căci anii se uită și se iartă toate.

— **Dela Reunirea de înmormântare a districtului protopopesc gr. cat. al Sibiiului.** Împlinindu-se numărul de lipsă al membrilor din secțiunea a III-a, în urma autorizării din partea adunării generale se înființează secțiunea a IV-a a acestei reuniuni. Deci se invită toți cei de etatea 16—70 ani, fără deosebire de sex, confesiune și naționalitate, cari ar voi a se înscrie de membrii în secția a IV, să se anunțe și să plătească taxa de înscriere de 2 cor. 60 fil.

Sibiiu în luna Martie 1911. Iuliu Bardosy, director, P. Simonetti, secretar, Romul Botezan învățător, casier. (Edificiul școlar din Sibiiu str. Podului Nr. 7).

— **Bilanțul expoziției din Bruxelles.** Ziarele trecute și-a ținut comisia organizatoare adunarea de înclieiere, pentru stabilirea libertății. Deficitul se ridică la suma de 446.528 franci, pe lângă acoperirea de un milion dată de guvern.

Expoziția a avut 13.000.000 de vizitatori, încașându-se ca preț de intrare 6 milioane și jumătate. S'au cheltuit numai pentru reclame 1.145.006 de franci.

— **Osândirea atentatorului Rezul.** Sul-tanul a aprobat sentința tribunalului militar care a osândit la moarte prin glonte pe atentatorul locotenent-colonelului Schlichting. Executarea sentinței se face astăzi în curtea cazarmii din Ildiz. Rezul a spus la interogator că aomorit intenționat pe Schlichting, care s'a purtat aspru față de el. Cu prilejul exercițiilor de tir a ascuns două patrone, pe cari le-a încărcat când s'a ținut inspecția.

— **Dispariția unui deputat ungar.** Ziarele de dimineață din Budapesta aduseseră știrea că deputatul Ugron Zoltán a dispărut ieri din Capitală fără să lase nici o urmă, decât mai multe scrisori adresate prietenilor în cari le comunica că pleacă să se sinucidă. În legătură cu aceasta se spunea că noaptea antecedată pierduse la club peste 200 mii de coroane și probabil aceasta să-l fi îndemnat să se omoare.

Prietenii au anunțat poliția și împreună cu o ceată de agenți sau pus să-l caute și cu mare greutate au dat peste el în camera unui hotel de mâna treia. Își pusese revolverul sub perină ca să-l aibă la îndemână. De aci l'au dus acasă și azi dup'amiazi i-au sosit ru-dele ca să-l interneze la vr'un sanator. Poate se va mușamaliza și datorie dela cărți. Un coleg al său dă azi o declarație spunând că știrile despre datorie dela jocul de cărți nu sânt adevărate, și chiar dacă ar fi Ugron nu s'ar fi omorât pentru asta căci are o avere de jumătate milion și toate afacerile fi sânt aranjate. Mai ușor s'ar putea admite un acces de nervi care i-a răpit pentru moment cumpăna minței.

— **Un caz de holeră în comitatul Esztergom.** Se anunță din Budapesta, că într'una din localitățile contaminate astătoamnă s'a ivit acum un nou caz suspect de holeră. Muncitorul Csurgai János din Lábatlan s'a îmbolnăvit prezintând simptome de holeră. Avizate autoritățile, bolnavul a fost numai decât ijolat și i-s'au trimis fecalele la Budapesta, pentru a fi examinate.

Spectrul holerei a apărut dar la orizont. Autoritățile au luat întinse măsuri de izolare.

La „Librăria Tribunei“ se află de vânzare:

„Căsătoria a doua a preoților“, chestiune drept canonic de Dr. Lazar Iacob, profesor seminarial. Prețul 1 cor. + 5 fileri.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna“ institut tipografic, Nichin și cons.

MOBILE

din cauza schimbării localului
se vând cu prețuri

ieftine

la fabrica de mobile alui

BEISZ

la strada-mare-Nagyvárad

dela 1 Mai în Rákoczi-ut 14.

In atenția proprietarilor de pomi.

Ofer altoi nobile de pruni bosnieci, anume „*alkanska Carica*“ (împărăteasa din Balcan) și „*rajska Bosne*“ (Regina Bosniei.)

Altoile de doi trei ani cu coroană frumoasă și de cel mai bun soi al prunilor cunoscute acum. Fructele proaspete sânt foarte mari și ordinar de dulci și gustoase, se coc pe la începutul lui August și sânt potrivite ca fructe pentru masă și uscate, ori pentru pregătirea marmeladei sau a rachiului.

Prunele mele nu sufer de păgubitoarea boală de *Polystigma rubrum* cum se întâmplă la prunele obișnuite la cari de multe ori cade frunza în mijlocul verii și rodul suferă simțitor. Prunii mei au fost premiați în repetite rânduri cu prețuri întâi din partea guvernului Bosniei și Hercegovinei, cu medalie de aur la expoziția mondială din Budapesta din 1896, la expoziția din Viena în 1897 cu medalie de argint la expoziția universală din 1900 la Paris și cu medalia de aur, la prima expoziție agrară din Bosnia și Hercegovina la Sarajevo în 1910. Pentru calitatea altor mei de pruni primesc cea mai extremă garanție.

Sava T. Kojdič, mare proprietar
în Brčka, (Bosnia),

VINURI

vechi și noi de vândut.

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) *Petru Benea*, căci Vă oferte numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Rizling K — 64 litru.
Rizling și Ruje, amestecat — 56. Roșu — 68.

Vinuri noi: Rizling K — 54, Rizling și Ruje amestecat — 50, Șiller — 52, Muscater amestecat K — 48 litru.

Rachie de treve (comină) K 1-50 litru.
Rachie de drojii 2-20, Rachie de treve (comină) specialitate K 2— litru.

Vinul și rachia să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie. Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m).

CREDIT

pe ipotecă, pe cambiu
și pentru oficianți mij-
locește mai avantajos:

Herzog Sándor

Arad, Str. Weitzer János 15.

— Telefon No 376. —

Horváth István

fabricant de instru-
mente muzicale în
Budapesta, Rákoczi-ut 51.

Recomandă pe lângă prețuri moderate

pianuri, cimbale, pia-
nine, violini, flaute,
harmonice, precum și
tot-felul de instrumente
muzicale. Prețul școlii Kulif-
fay pentru învățatul cimbalei 7 cor.

Țin în depozit piese românești pentru
cimbale. Catalog (ilustrat) de prețuri
la dorință se trimite gratis și franco

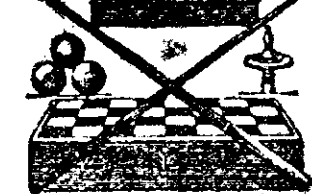
Krämer Károly

strungar

Făgăraș, Apaffy-utca Nr. 2.

Primește spre efectuare și reparare toate lu-
crurile ce aparțin acestei branșe, și reco-
mandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în
orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de
articii pentru fumători, gherghefuri pen-
tru lucrul de -
mână etc. etc.

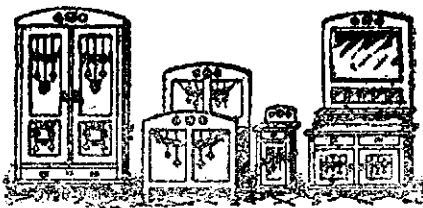

Comandele din
provincie se exe-
cută prompt și cu
cea mai mare pun-
tualitate.

Obiectecte ad-
mirabile.

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u. 18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Un candidat de avocat

cu praxă, care știe bine românește află
aplicare momentan. Plată lunară după
sîrguință 150—200 Cor.

A se adresa lui

Dr. László Gyula,
advocat, Borosjenő.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chi-
mic, broderie, și institut pentru
spălatul rufelor cu abur, în
ALBA-IULIA - Gyulafehérvár.
Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, cu-
rățire de trusouri, albituri de desupt,
de masă și de pat, perdele și ori-ce
lucruri din branșa aceasta cu prețuri
foarte moderate. Curățire și clopsi-
torie chimică de tot-felul de haine
pentru bărbați și femei, pardesii fără
a le desface, apoi materii de mobile,
perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Ilustrate

dela balul costumat din Arad,
(și grupuri) buc. 20 fil.

Vederi din Arad, buc. 6 fil.
colorate, buc. 10 fil.

Familia Regală și Princiară
Română, buc. 20 fil.

Dame frumoase, băieți și fetițe
colorate, buc. 6, 8, 10, 20 fil.

Palatul Tribunei, buc. 10 fil.

Tărani, ciobani și țărance din
România, buc. 16 fileri.

Costume naționale românești,
bucata 8 fileri.

Comandele sunt a se adresa la
Librăria Tribunei, Arad

Artiștii noștri,
bucata 16 fil.

: Peisaguri, :
buc. 10, 12 f.

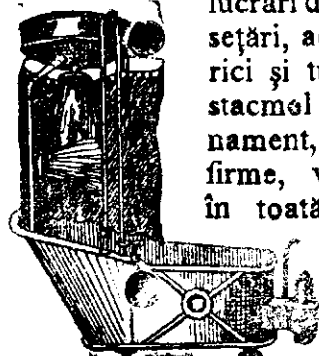

Saska Sándor tinichigiu

Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor
electric toffelul de lucrări pentru zidiri,
lucrări de tinichea, înfrum-
sețări, acoperire de bise-
rici și turnuri, lucrări de
stacmel turnat pentru or-
nament, precum și pentru
firme, vane de scaldat
în toată mărimea, ș. a.

Toate coman-
dele se execută
prompt și cu
punctualitate.

Luca K. Alexievits

pregătitor de haine procești
NEOPLANTA — UJVIDÉK.

Recomandă atelierul său sortit cu totfelul de revizite și haine procești de îmbrăcat în vremea sturbei în biserică.

Pregătește tot-felul de țecane sfinte legate frumos cu aur și mătășă, steaguri, papore și altele.

Icoana Mărcăntului lui Christos îi face foarte frumos. La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

■ ATENȚIUNE. ■

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde a-ți citit aceste anunțuri. :-

Din nici o casă românească
Să nu lipsescă!

Doctorul de casă sau
DICȚIONARUL SĂNĂTĂȚII.

Impodobil cu 315 chipuri și vorbind despre:

Strictura și funcțiunile organului omului, Medicina uzuală și de urgență, Tot-felul de boale, Accidente, Otrăviri, Asfixii, Epidemii, Contagiuni, Microbi, Nevroze, Ipnotizn, Medicamente, Piante medicinale, Pansamente, Igiena generală, Alimente și băuturi, Locuințe, Îmbrăcăminte, Igiena preventivă, Igiena etăților și prof., orașelor și satelor, Ape minerale, Hidroterapie, Băi, Electricitate, Exercițiu, Gimnastică.

De Doctorul V. Bianu,

medic primar al spitalului I. C. Brătianu din Buzău. Comandor al ordinului «Coroana României». Medic major în rezervă.

Prețul 14 Coroane. + (Porto postal 80 fileri.)
Se poate căpăta la Librăria Tribunei, Arad.

GEORGE RUMMEL

Salon de modă, Honterusgasse 5.

ANUNȚ!**Pentru sezonul primăvară!**

Am onoarea a aduce la cunoștiința onor. public de dame că mi-au sosit *Jurnale de Modă* bogat ilustrate după modele cărora lucrez cu gust în atelierul meu totfelul de costume, jachete, haine de stradă și salon, capoturi Princese și Reform, folii, talii, mantale, costumuri pentru sport și orice haine bărbătești și franțuzești.

Serviciu prompt. La înștiințarea, prin postă la dorință merg și acasă.

George Rummel,

Salon de modă, Sibiu, Honterusgasse 5.

Primul atelier ardelean aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa

sculptori și măiestrii pietrari.

Atelierul central al magazinului: Cluj—Kolozsvar, Dézsma-u. 21.

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit etc.

Biroul central:

Sibiu—Nagyszeben,
Fleischer-gasse 17.

Filiale:

Déva și Nagyvárad.

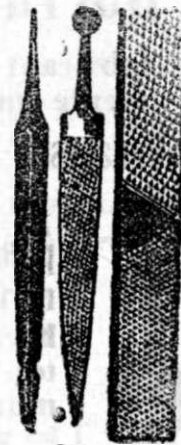
= Atelierul de fotografariat a lui =

Csizhegyi Sándor

Cluj—Kolozsvar, Piața Mátys király-tér No 26.

(Lângă farmacia lui Hintz).

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fotografii, deasemenea acvarele, picturi în olei, specialități în pânze ori mătase, cari prin spălare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă n'o confundați, Cluj—Kolozsvar, Piața Mátys király-tér No 26, lângă farmacia lui Hintz. — Referindu-vă la acest ziar veți avea favor în prețuri.

• STEIN MIKLÓS •

— fabrică de tăiat pile —

Oradea mare Nagyvárad.

Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comercianților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vârsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu pieturi ieftine.

Dacă voiți să cumpărați mezeluri și șuncă
— din loc curat și pregătite gustos —

Să vă adresați:

către fabrica de măcelărie și cârnățarie cu putere electrică (fond. în a. 1879) a lui

LÁSZLÓCKY TESTVÉREI

CLUJ—KOLOZSVÁR, Mátys király tér 23. (Iparospalota)

unde se pot căpăta zilnic următoarele mezeluri:

Pariser	— — —	Cârnaț șuncă	— —	Galantia de mai	—
Crinolin	— — —	Rollui șuncă	— —	Masaic	— —
Extra	— — —	Rusesc	— —	Pieior umplut	—
Caș de carne	— —	Rollut rusesc	— —	Mortadeliã	—
Caș cu măieș	— —	Paraneu	— —	Gottha	— —
Cârnați p. vâători	— —	Măieș rece	— —	Mensel	— —
Cârnați cu sl. p. vânat	— —	Caș rece de măieș	— —	Caș de limbă	—
Salamă de vavă	— —	Pastete de mai	— —	Sângerete cu slănină	—
Pastete de sânge	— —	Rollui de pept	— —	Limbă umplută	—
Caș de porc I	— —	cu felurite umflături ș.a.	— —	Rollui de carne	—
Caș de porc II	— —	cu sânge, mai, limbă.	— —	Galantiu de vițel	—
Cași de urechi	— —	Tortă de carne	— —	Pastete de ciuperci	—
Cartaboș negru	— —	Craogvean	— —	Pastete de mai de gălbeni	—

Comandele, atât cele din provincie cât și cele din loc, se execută prompt și în calitate neexceptionabilă,

Recomandăm preparare proprii, precum și șuncă de Caș și Praga, carne fină, slănină albă, afamată, ardeată, fiartă pentru unsoare și unsoare proaspătă de porc.

Cârnuri proaspete, șuncă de vită, de vițel mare și sugător zilnic carne de porc și de miel dimineața dela ora 6—1 și d. a. dela, 3—8 1/2.

Revista Modei — este o foarte elegantă și bogat ilustrată publicațiune de mode feminine, scrisă în limba românească și executată artistic cu o splendidă copertă cu culori.

Revista Modei — are dări de seamă a modei din Paris, Viena, Londra și Berlin cu ultimele creațiuni pentru Toaleta și Costume de dame, Rochii de bal, salon, nuntă vizită și stradă, Pălării și găтели de cap, Jachete, Capoate, Matineuri, etc.

Revista Modei se ocupă și de Moda copiilor, broderii, dantele, lucru de mână, lingerie monograme și diferite industrii casnice.

Revista Modei — cuprinde și o aleasă materie literatură, cronice feminine, anecdote, rețele și sfaturi, un foileton, jocuri distractive etc.

Revista Modei apare de douăori pe lună. Fiecare număr conține drept supliment *gratuit* un tipar croit în mărime naturală.

Abonamentul: 3 luni Cor. 4-50, 6 luni Cor. 8-50, 1 an Cor. 16.

— La cerere se trimite un număr de probă, gratis și franco. —

Depozitul general la Administrația ziarului „Adevărul“ din București, unde se primesc și abonamentele.

Abonați și răspândiți în toate părțile țării

„TRIBUNA“

cereți-o în toate cafenelele, restaurantele, hotelurile și ospătăriile cercetate de români!

La NAGYENYED
Com. Alsófehér

să se adreseze,
cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori
arbori pentru alee, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieți, etc

Vite altoite
(calitate superioară)
viță europeană și americană cu și fără rădăcini
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & Comp
Pomi Viticultura

FODOR D. József
prăvălie de ghete de primul rang
Gyulafehérvár, Novák Ferenc-tér 13.

Se recomandă p. onor. public din loc și jur, pentru pregătirea promptă a totfelului de

ghete
p. domni, dame și copii

precum și **căboate** pentru domni și copii în execuția cea mai elegantă pelângă prețuri moderate și la ultima modă. — Totfelul de **reparaturi** se execută repede, trainic și ieftin, precum și toate comanda.

Funăria cea mai mare din **Joanovics János**. Totfelul de Ungaria-sudică — este a lui funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni. — **Lugoj (Lugos)**. Atelara: strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:
Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi, opritoare, ștreanguri, namacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătaoare de cânepă, pânze (Pack) țesături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, sbiciuri, cergi și codoriști etc. etc.

Serviciu prompt

Ceasornice de turn
pentru palate, case comunale, fabrici, locuțe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János,
Succesorul lui Mayer Károly dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din :
Budapesta, VII., Tököly-ut 52.
— (Casa proprie). —

Cataloge și specificări de prețuri trimit gratis și franco.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET
strada Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică de mobile
din sudul Ungariei (Versecz).

Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate. —

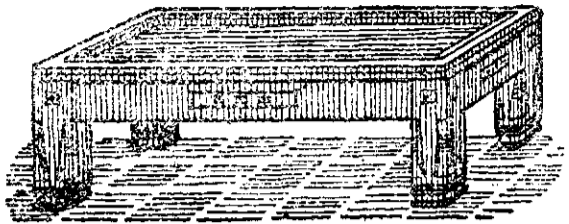
Mare depozit de piano excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut. —

— Premiata la expoziție cu medalie de aur. —

H. PÁLLÁN succesor Styászni József

prima fabrică ardeleană de billarde și timpărie în
Kolozsvár, Dávid Ferenc-u. 3.

Primește aranjarea completă a cafenelelor.
La cerere trimite instalatorul de billarde și în
provincie. — Ține mare asortiment de billarde
noui și vechi, bile, cheuri, etc. — Firma fondată
la 1875. — La dorință face și țirg de schimb.

Pentru femei și bărbați

CAPSULELE SĂNID

s'au adeverid ca cel mai sigur remediu fără
nici o injecție, contra pleuragiilor subite
și cronice. O cutie cu instrucția aplicării
(conținând 100 capsule) 6 cor. Unicul re-
mediu sigur contra slăbirei și impotenției
funcționale sunt renumitele capsulele în-
tăritoare ale Drului Timkó, sticla costă
10 cor. și se trimite contra ramburs dela

Farmacia „Magyar Király“
Budapesta, V., Marokkói-utca 2,
Piața Erzsébet.

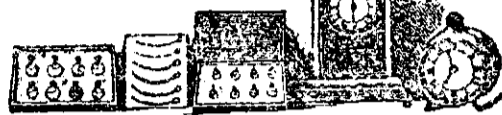
Correspondența să se facă în limba română.

JOHAN GENSTHALER

giuvaergiu și ciasnornicar,
în Orăștie. Szászváros.
Filială în Szászsebes.

Vânzare de juvaere, de aur și argint
și ceasornice pe
lângă garanție și
prețuri moderate. —

Să fac orice reparaturi
de juvaere și ceasor-
nice de aur, repede
precis și ieftin. — —
Serviciu conștiințios. :—

JOSEF JIKELI

SIBIU (Nagyszeben), Strada Cisnădiei 47.

neguțatorie pentru articlile de sticlă, porcelan și metal; fărurii și blade
inflorate, rame p. licoane și globuri, lămpi, oglinzi, țigle de sticlă etc.

Recomandă scule bisericești :

Cupă și vas de botez; Potire argintate și pe dinăuntru
aurite; Cădelniță; Caldărușe pentru apă sfințită;
Candele de părete de bronz; Candele argintate;
Cruce; Sfesnice de altar, Candelabre ș. a.

ieftin de tot: **Candelabru aurit**
pentru 6 luminări, în mijloc cu vas pentru unt-de-lemn și glob de
— sticlă roșie cu prisme de sticlă cu tot prețul 43.— Coroane. —

La dorință servește cu catalog gratis și franco. — Telefon 190.

Oltoiuri de struguri

expediază,
garantând de vol
via americană

etedă și cu rădăcini, precum și în diferite soiuri
recunoscute de trainice asortiment bogat;

Küküllömenti első szőlőoltvány-telep

proprietar: **Caspari Frigyes,**
Medgyes 16. sz. (Nagyküküllő megye).

== Potți și cereți prețuri curente ilustrate! ==

Din prețul curent se pot cere scrisori de recuno-
ștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce do-
resc să comande pot cere mai întâi informațiuni
dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris,
nădărușă încrederea ce o pot avea în firma de sus.

Fondat la 1875.

Fondat la 1875.

BLATTNER KÁLMÁN

prima fabrică de oglinzi și cadre de tablouri în
DEBRECZEN.

Recomandă negustorilor de galanterie

oglinzile de bazar calitatea I și II,

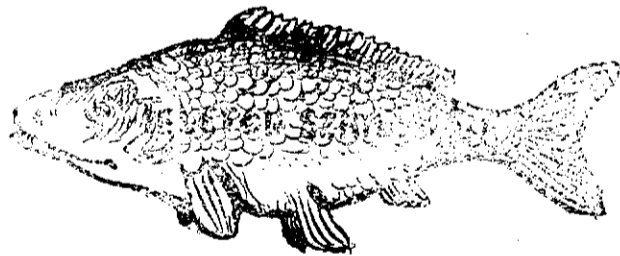
în culoarea lemnului de nuc, mahagon și natură, dease-
menea geamgiilor (uiegarilor) cadre ¹⁰/₁₆ și ⁸/₁₀ poleite
în culoarea nukului pentru oglinzi, cu sau fără oglindă.
Ostrete din arin rusesc, pentru cadre în culoarea nukului
sau mahonului. Oglinzi pentru cutii și toaletă.

Preț-curent și modele se trimit gratuit.

Rog să ții seamă de firmă.

Pescăria lui Simion Illics

: Arad, Piața Peștelui (Hal-tér) 13. :

Cel mai mare și cel mai ieftin depozit de tot-felul
de pește sărat, unguresc, rusesc, și din România.
Se pune în vânzare pelângă cele mai mici prețuri curente.
— La comande să se dea adresa amănunțită precum și poșta ultimă. —

Serviciul prompt și conștiințos e asigurat.

MATUTSEK JOZSEF

Kolozsvár, Szentegyház-u. 3.

Recomandă depozitul său bogat
asortat cu toffelul de

încălțăminte

bărbătești și femeiești execu-
tate în atelierul propriu.

Comande din provincie, după măsură
sau că trimițând o
gheată veche care'i
șade bine se pre-
gătesc prompt și
din material bun,
trainic și la modă.

Johann Spiler fabricant de

cuptoare de lut.

Sibiu — Nagyszeben, Neustiftgasse 2.

Atrage atențiunea on public, că primește
pregătirea a ori-ce fel de

cuptoare

descărcare și zidirea vetrelor de fier cu
prețuri convenabile și pe lângă serviciu
prompt și conștiințos.

Comandele se execută imediat.

